

Sygn. akt V U 799/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o rentę rodzinną po zmarłym mężu S. R.

na skutek odwołań J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 15 lipca 2016 r. i 08 września 2016 r.

znak (...)

oddala odwołania

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt VU 799/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawczyni J. R. prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu (...) S. R. gdyż zmarły nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy oraz nie spełniał warunków wymaganych do przyznania jednego z tych świadczeń. W przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy nie spełnia warunku wymienionego w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem jego zgon nastąpił po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, które ustało w dniu 30 listopada 1992 r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni J. R..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonej decyzji i argumenty w niej przedstawione a ponadto wskazał, że do chwili śmierci S. R. udowodnił 16 lat, 2 miesiące i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Brak prawa do świadczenia osoby zmarłej skutkuje brakiem prawa do renty rodzinnej. Ponadto organ rentowy wskazał, że ur. (...) wnioskodawczyni prawo do renty rodzinnej nie przysługuje gdyż nie spełnia warunków określonych w art. 70 ust. 1 pkt 1 lub 2 i ust. 2 ustawy emerytalnej, tj. w chwili śmierci męża jak też w ciągu 5 lat od daty jego śmierci nie ukończyła 50 lat lub nie wychowywała dziecka, które nie osiągnęło 16 lat, jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym

do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej. Nadto postanowieniem Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 13 lipca 1994 r., sygn. akt III RNsm 21/94 dzieci zostały umieszczone w rodzinie zastępczej u dziadków S. K. i J. K.. Organ rentowy stwierdził również, że wnioskodawczyni nie przedłożyła żadnych dokumentów umożliwiających ustalenie jej niezdolności do pracy, w chwili śmierci męża lub powstałej w ciągu 5 lat od jego śmierci.

Prawo do renty rodzinnej po zmarłym w dniu (...) S. R. Oddział ZUS w L. odmówił J. R. decyzją z dnia 08 września 2016 r. Poza okolicznościami wskazanymi w uzasadnieniu decyzji z dnia 15 lipca 2016 r. dodatkowo wskazał, że prawo do świadczenia ubezpieczonej nie przysługuje z uwagi na to, że nie spełnia warunku wymienionego w art. 70 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, ponieważ w chwili śmierci męża w dniu (...) miała 40 lat życia, wobec wymaganego wieku 50 lat, jak również przytoczył okoliczności wskazane w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie od decyzji z dnia 15 lipca 2016 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. R., ur. (...) jest uprawniona od osiągnięcia wieku emerytalnego, od (...) r. do emerytury. Wnioskodawczyni pozostawała w związku małżeńskim ze zmarłym w dniu (...) S. R..

Po raz pierwszy wniosek o rentę rodzinną wnioskodawczyni złożyła w dniu 12 maja 1995 r. Do tego wniosku dołączyła odpisy skrócone aktów urodzenia A., ur. (...) i A., ur. (...) oraz zaświadczenie Rejonowego Urzędu Pracy w L. wskazujące, że S. R. pobierał zasiłek z tytułu pozostawania bez pracy w okresie od 01 lutego 1991 r. do 30 listopada 1992 r. Decyzją z dnia 01 czerwca 1995 r. organ rentowy po rozpatrzeniu wskazanego wyżej wniosku odmówił J. R. prawa do renty rodzinnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin i ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, gdyż zgon jej męża nastąpił (...) a ostatnie zatrudnienie ustało z dniem 30 listopada 1992 r., po upływie ponad 18 miesięcy.

Postanowieniem z dnia 13 lipca 1994 r. Sąd Rejonowy (...)III Wydział Rodzinny i Nieletnich ograniczył J. R. i S. R. władzę rodzicielską nad małoletnimi dziećmi A. R. (1), ur. (...) w L. i A. R. (2) ur. (...) poprzez umieszczenie małoletnich w rodzinie zastępczej u dziadków S. K. i J. K..

Pismem z dnia 02 września 1995 r. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych poinformował J. R. o przyznaniu w drodze wyjątku od dnia 01 września 1995 r. renty rodzinnej dla dzieci A. i A.. Prawo to organ rentowy przyznał decyzją z dnia 25 września 1995 r., zaś decyzją z dnia 25 maja 1996 r. podjął wypłatę renty rodzinnej do rąk S. K. od dnia 01 czerwca 1996 r.

Ponownego wniosku o rentę rodzinną dla J. R. z dnia 11 lutego 2010 r. organ rentowy nie uwzględnił. W decyzji odmownej z dnia 19 marca 2010 r. wskazał, że S. R. nie spełnia warunku określonego w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych gdyż jego niezdolność do pracy (zgon) nastąpił po upływie 18 miesięcy od ustania ostatniego okresu składkowego, którym był przysługujący do dnia 30 listopada 1992 r. zasiłek dla bezrobotnych. Poza tym wnioskodawczyni nie spełniła warunku wymienionego w art. 70 ust. 2 ponieważ nie osiągnęła wieku 50 lat w ciągu 5 lat od chwili śmierci męża, jak również nie spełniła warunku osiągnięcia wymaganego wieku od zaprzestania wychowywania dzieci, gdyż przebywały w rodzinie zastępczej.

Ostatnio wniosek o rentę rodzinną J. R. złożyła w dniu 21 czerwca 2016 r. i nadal jednak nie udokumentowała faktu podlegania S. R. po wyczerpaniu z dniem 30 listopada 1992 r. zasiłku z tytułu pozostawania bez pracy ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Decyzją z dnia 21 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawczyni J. R. prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu (...) S. R. gdyż zmarły nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy oraz nie spełniał warunków wymaganych do przyznania jednego z tych świadczeń. W przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy nie spełnia warunku wymienionego w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem jego zgon nastąpił po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, które ustało w dniu 30 listopada 1992 r.

(w świetle akt rentowych - n i e s p o r n e)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 65 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2016.887) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń (ust. 1). Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (ust. 2).

W realiach rozpoznanej sprawy, w chwili śmierci S. R. nie miał ustalonego prawa do emerytury ani też renty z tytułu niezdolności do pracy. Nie spełniał także warunków do przyznania prawa do emerytury, albowiem w chwili śmierci nie miał wymaganego wieku emerytalnego. Do rozważenia pozostawało zatem ustalenie, czy zmarły w chwili śmierci spełniał warunki wymagane do przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy,

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1 i 2, pkt. 3 lit. B,

pkt. 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt. 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt. 10 lit. a, pkt. 11-12, 13 lit. a, pkt. 14 lit. a i pkt. 15-17 oraz art. 7 pkt. 1-4, 5 lit. a, pkt. 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 (art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy). Przy tym okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (art. 58 ust. 2 ustawy).

W świetle ustaleń zaskarżonej decyzji wymagającą wyjaśnienia jest przede wszystkim okoliczność, czy zaistniała z dniem zgonu S. R., w dniu (...) niezdolność do pracy powstała w ciągu 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia. Na podstawie zebranego w aktach rentowych materiału organ rentowy ustalił, że ostatnim okresem podlegania męża wnioskodawczyni ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym był okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, przysługującego do dnia 30 listopada 1992 r. To istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalenie jest w świetle zebranego w sprawie materiału prawidłowe. Nadal bowiem wnioskodawczyni nie udokumentowała jakiegokolwiek okresu ubezpieczenia S. R. po dniu 30 listopada 1992 r. i tym samym nadal nie został spełniony warunek określony przepisem art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej. Określony bowiem tym przepisem okres 18 miesięcy liczony od chwili ustania z dniem 30 listopada 1992 r. ubezpieczenia upłynął z dniem 01 czerwca 1994 r. Prawidłowo zatem organ rentowy ustalił, że niezdolność męża wnioskodawczyni do pracy ((...)) powstała po upływie 18 miesięcy od ustania jego ubezpieczenia; powstała po upływie blisko 2 lat.

Skoro zatem w chwili śmierci S. R. nie miał ustalonego prawa do emerytury ani też do renty z tytułu niezdolności do pracy i - jak wynika z powyższych rozważań - nie spełniał warunków wymaganych do ich przyznania, renta rodzinna z mocy art. 65 ustawy emerytalnej nie przysługuje.

W tym stanie sprawy pozbawione istotnego znaczenia są rozważania w przedmiocie spełnienia przez J. R. warunków jakie są wymagane do przyznania prawa do renty rodzinnej dla wdowy, określonych w art. 70 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Niezależnie bowiem od ustaleń w tym przedmiocie, wobec niespełnienia przesłanek określonych

w art. 65 ustawy, renta nie może być przyznana. W tym zakresie należy wskazać, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 04 września 2014 r., I UK 7/14, LEX nr 1511381) postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter rozpoznawczy i kontrolny. Pierwsza właściwość skupia uwagę na samodzielnej ocenie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia, druga ogniskuje się na ocenie zasadności rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy. Założenie przez sąd, że ubezpieczony nie spełnia jednego z kumulatywnych warunków uzasadniających przyznanie emerytury, zwalnia go od badania pozostałych. W tym wypadku funkcja kontrolna postępowania ma charakter dominujący, co oznacza, że sąd nie ma obowiązku realizować czynności rozpoznawczych, gdyż te w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzą i tak do przyznania ubezpieczonemu świadczenia.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. pozbawione uzasadnionych podstaw odwołanie oddalił.